

Liite kaupunginhallituksen esitykseen 20.9.2021

Hyvinvointialueuudistuksessa noudatettavat valmisteluperiaatteet kaupungin näkökulmasta

Kaupunki uudistuksen jälkeen ja yhteistyörakenteet hyvinvointialueen kanssa

Hyvinvointialueuudistuksen perustamisen jälkeen Vantaan kaupunkia kehitetään koulutuksellisena, sivistyksellisenä, kulttuurisena ja elinvoimaisena kaupunkina, jonka talous on tasapainossa.

Kaupungin ja hyvinvointialueen välille luodaan hyvät ja toimivat yhteistyörakenteet. Esimerkkinä aloista, joille yhteistyörakenteet on luotava, ovat lasten ja nuorten sekä vanhusten ja vammaisten palvelut, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, valmiussuunnittelu ja varautuminen.

Taloutta koskevat valmisteluperiaatteet

Hyvinvointialuevalmistelussa otetaan huomioon kaupungin strategian 2022-2025 talouslinjaukset sekä valtuustoryhmien välisen valtuustosopimuksen (30.6.2021) linjaukset.

- Vantaan talouden kehittämisen perimmäisenä tavoitteena on kaupunkilaisten kestävä hyvinvointi (valtuustosopimus)
- Kunnallisveroprosentti pidetään nykyisellä 19.0 prosentin tasolla; sote-uudistuksen myötä kunnallisprosentti laskee valtakunnallisesti määritellyn verran (valtuustosopimus)

Pelastustointa koskevat valmisteluperiaatteet

Pelastustoimen tehtävät siirtyvät hyvinvointialueille. Vantaalla ja Keski-Uudellamaalla tämä tarkoittaa sitä, että Keski-Uudenmaan pelastuslaitos jakautuu uudistuksessa kahtia: Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Lainsäädäntö mahdollistaa kuitenkin sen, että hyvinvointialueet voivat solmia keskinäisen sopimuksen, jonka perusteella toinen hyvinvointialue hoitaa molempien alueiden pelastustoimen tehtävät.

Hyvinvointialuevalmistelussa tavoitteena on, että nykyinen Keski-Uudenmaan pelastuslaitos pysyy jatkossakin yhtenäisenä. Vantaan ja Keravan kaupungit edistävät omalta osaltaan tätä tavoitetta.

Henkilöstöä koskevat valmisteluperiaatteet

Henkilöstösiirrot kaupungilta Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle toteutetaan hyvinvointialuelainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien ja niitä hoitavan henkilöstön siirto kunnista hyvinvointialueelle katsotaan liikkeenluovutukseksi. Sama koskee myös kunnan palveluksessa olevien opiskeluhoollon psykologien ja kuraattoreiden siirtymistä hyvinvointialueelle.

Liikkeenluovutuksessa henkilöstö siirtyy ns. vanhoina työntekijöinä uuden työnantajan palvelukseen ja säilyttää siirtymähetkellä voimassa olevat työ- tai virkasuhteisiinsa liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Määräaikainen henkilöstö siirtyy määräaikansa loppuun.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palvelutuotantoon liittyvissä tukipalvelutehtävissä kaupungilla työskentelevät henkilöt siirtyvät hyvinvointialueen palvelukseen, jos henkilön

tosiasiallisista työtehtävistä vähintään puolet on kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tai pelastustoimen tukitehtäviä.

Tukipalveluiksi katsotaan tässä yhteydessä kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen toimintaa tukevat tehtävät kuten esimerkiksi, toimisto- ja hallintopalvelut, palkanlaskenta-, talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut, ICT-palvelut, kiinteistötoimi, tilahallintapalvelut ja yleishallinto.

Tukipalveluissa työskentelevän henkilöstön tehtävät käydään erittäin tarkoin läpi siirrettävää henkilöstöä koskevassa kartoituksessa. Työntekijöiden tehtäväkuvia tai työtehtäviä muutetaan siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen tukipalveluiden tuottamista keskitetään tietyille henkilöille niin, että tehtävistä yli puolet kohdistuu näihin aloihin.

Hyvinvointialueelle toimitetaan lainsäädännön edellyttämässä määräajassa, 28.2.2022 mennessä, arvio siirtyvän henkilöstön määrästä, palkkakuluista ja lomapalkkavelasta.

Palvelutuotannon resurssit turvataan siirtymätilanteessa.

Tukipalveluita koskevat valmisteluperiaatteet

Tukipalvelut turvataan myös siirtymävaiheessa.

Jäljelle jäävän kaupungin tukipalvelut pyritään järjestämään mahdollisimman tehokkaasti ja laadukkaasti uusia toimintatapoja ja digitalisaatiota hyödyntäen sekä muuttuneet volyymit huomioon ottaen.

Tiloja koskevat valmisteluperiaatteet

Kaupunki laatii hyvinvointialueiden toimintaa tukevien toimitilojen hankintaan, kunnostamiseen ja myymiseen liittyvän strategisen suunnitelman, joka kattaa vuodet 2021-2025 sekä luo alustavan strategisen suunnitelman vuoden 2025 jälkeiselle ajalle.

Kaupunki laatii suunnitelman, jolla hyvinvointialueelle vuokrattavat kiinteistöt ja asunnot myydään joko täysin ulkopuoliselle taholle tai osittain kaupungin konserniyhtiölle, jos siitä on saatavissa hyötyä. (Valtuustoryhmien välinen valtuustosopimus 30.6.2021)

Vantaan ja Keravan kaupungit suunnittelevat sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen investointeja yhteistyössä tai ainakin informoivat oikea-aikaisesti toista kaupunkia suunnitteilla olevista hankkeista. Investoinneissa tulee jatkossa ottaa huomioon myös toisen hyvinvointialueeseen liittyvän kunnan investoinnit, jotta vältetään kaksoisinvestoinnit.

Tehdään erillisselvitykset seuraavista toimitiloista ja niiden toiminnan jatkoedellytyksistä:

Länsimäen terveysasema (selvitys alkamassa)

Peijaksen sairaala (selvitys meneillään)

Hakunilan terveyskeskus (selvitys alkamassa)

Katriinan sairaalan toimitilojen jatkokäyttö (selvitys alkamassa)

Erillisselvitysten tarkoituksena on kartoittaa yksittäiseen toimitilaan mahdollisesti liittyviä riskejä ja toimia, miten tätä riskiä voidaan pienentää. Tällaisia selvityskohteita olisivat toimitilan

myyntikelpoisuus ja myyntikelpoisuutta lisäävät toimet sekä toimitilan vuokrauskelpoisuus sekä toimet, joilla toimitilan vuokrausta voidaan edesauttaa siirtymäkauden jälkeen.

Kaupungilta hyvinvointialueelle lainsäädännön mukaisesti siirtyvistä toimitiloista toimitetaan selvitys hyvinvointialueelle lain edellyttämässä määräajassa, 28.02.2022 mennessä.

Irtaimistoa koskevat valmisteluperiaatteet

Toimitiloissa oleva, mutta ei-palveluun liittyvä irtaimisto.

Palvelualueen toimitiloissa on irtaimistoa, jonka voidaan katsoa olevan sosiaali- ja terveystoimia välillisesti tukevaa irtaimistoa, esim. henkilöstön taukotilairtaimisto. Tällainen irtaimisto voidaan siirtää kaupungille muuhun toimintaan tai myydä, jolloin irtaimisto ei siirry hyvinvointialueelle. Koska vähäarvoisen irtaimiston siirtelyn hyödyllisyys on vähäinen, tällaisia irtaimiston siirtelyihin ei ryhdytä.

Toimitiloissa oleva, mutta toimintaan liittymätön irtaimisto

Palvelualueen toimitiloissa on myös sellaista irtaimistoa, joka ei liity suoraan tai välillisesti palvelualueen toimintaan, mutta joka nykymuotoisesti siirtyisi perustettavalle hyvinvointialueelle ilman kunnan ennakollisia toimia. Tällaista irtaimistoa ovat esimerkiksi taide-esineet, taulut ja palkinnot. Nämä voivat olla arvoltaan huomattavan arvokkaita ja täten näiden siirtäminen voidaan katsoa hyödylliseksi. Yhtenä ratkaisuna, kaupunki voi tehdä sopimuksen hyvinvointialueen kanssa taiteen hallinnan siirtymisestä hyvinvointialueelle, irtaimiston omistuksen pysyessä kaupungilla. Tällöin irtaimisto voidaan jättää nykyiselle paikalleen ilman, että kaupungille muodostuu varastointi, säilytys ja siirtämiskustannuksia.

Kaupungilta siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta toimitetaan hyvinvointialueelle selvitys viimeistään lain edellyttämässä määräajassa 28.02.2022

Sopimuksia koskevat valmisteluperiaatteet

Kaupunkien tulee varmistaa, että uusien sopimusten laadinnassa (mm. kesto) otetaan huomioon sote-uudistus.

Sopimusmenettelyssä (suunnittelu, neuvottelu, kilpailutus ja laadinta) arvioidaan, onko sopimus ja siinä määritetty sisällöllinen sopimusvelvoite sellainen, siirtykö se hyvinvointialueelle vai säilyykö jatkossakin kaupungilla.

Kaupungilta siirtyvistä sopimuksista ja vastuista toimitetaan selvitys hyvinvointialueelle viimeistään lain edellyttämässä määräajassa, 28.02.2022 mennessä.

ICT -palveluita ja -järjestelmiä koskevat valmisteluperiaatteet

Tavoitteena on, että hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kaupungin käyttöön jää sen omaan tarpeeseen ja volyymeihin suhteutetut ICT-palvelut ja -järjestelmät.

ICT-palvelu- ja järjestelmäsopimukset käydään tarkkaan läpi ja niitä neuvotellaan muuttuneeseen tarpeeseen sopiviksi ja tarvittaessa kilpailutetaan uudelleen

ICT-järjestelmien eriyttämisestä aiheutuvan työn kustannukset kuuluvat hyvinvointialueelle, eivät kaupungille.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevat valmisteluperiaatteet

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa luodaan yhteiset, toimivat rakenteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) varmistamiseksi. Tavoitteena on lainsäädännön rajoissa mahdollisimman pitkälle viety yhteinen hyvinvointisuunnittelu.

Myös Uudenmaan alueen kanssa luodaan hyte-yhteistyörakenteet.

Kaupungin sisäinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen organisoidaan kaupunkikulttuurin toimialalle ja resursoidaan.

Valmiussuunnittelua ja varautumista koskevat valmisteluperiaatteet

Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kanssa yhteistyössä laaditaan valmistussuunnitelmat ja varaudutaan erilaisten häiriö- ja poikkeustilanteiden varalle lainsäädäntöä ja valtakunnallista ohjeistusta noudattaen.

Ruotsinkieliset palvelut

Ruotsinkielisten palvelut taataan siirtymävaiheessa ja edistetään hyvinvointialulle lainsäädännön mukaisten palveluiden perustamista.

Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset kaupungin omistuksiin ja jäsenyyksiin konserniyhtiöissä, kuntayhtymissä, yhdistyksissä ja säätiöissä sekä niihin liittyviä valmisteluperiaatteita

Vaikutukset kuntayhtymiin ja linjausesitykset

Kuntayhtymä/yhteisö	Hyvinvointialueuudistuksen vaikutus	Esitys linjaukseksi
HUS	HUS-kuntayhtymän varat, velat, vastuut ja sitoumukset siirtyvät perustettavalle HUS -yhtymälle, väliaikainen HUS-valmisteluryhmä valmistelee ehdotuksen HUS -yhtymän perussopimukseksi, HUS kuntayhtymä purkautuu lain nojalla	Ei linjattavaa
Kärkulla	Kuntayhtymän toiminnot ja omaisuus siirtyvät voimaanpanolain 56 §:n mukaisesti eri hyvinvointialueille, kuntayhtymä antaa tämän osalta selvityksensä hyvinvointialueelle 02/2022 mennessä, kuntayhtymän purku jäänee jäsenkunnille, Vantaalla on vain yksi yksikkö, jossa on henkilökuntaa 11, asiakaspaikkoja 13+1 tilapäispaikka	(i) Pyydetään mahdollisuutta lausua kuntayhtymän antamasta selvitysluonnoksesta ennen selvityksen antamista hyvinvointialueille (ii) Valmistellaan toimet kuntayhtymän purkamiseksi hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa 2023
Eteva	Kuntayhtymän toiminnot ja omaisuus siirtyvät voimaanpanolain 57 §:n mukaisesti eri hyvinvointialueille, kuntayhtymä antaa tämän osalta selvityksensä hyvinvointialueelle 02/2022 mennessä, kuntayhtymän purku jäänee jäsenkunnille	(i) Pyydetään mahdollisuutta lausua kuntayhtymän antamasta selvitysluonnoksesta ennen selvityksen antamista hyvinvointialueille (ii) Valmistellaan toimet kuntayhtymän purkamiseksi hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa 2023
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	Toiminnot siirtyvät hyvinvointialueelle, kuntayhtymä jää kiinteistönomistajaksi, siirtymäajan jälkeen tilavuokraustoiminto yhtiötettävä	(i) Pyydetään mahdollisuutta lausua kuntayhtymän antamasta selvitysluonnoksesta ennen selvityksen antamista hyvinvointialueille (ii) Suunnitelmassa kiinteistöomaisuuden myynti ja kuntayhtymän purkaminen

Vaikutuksista muiden kuntien kanssa yhteisomistettuihin yhtiöihin ja linjausesitykset

Kuntayhtymä/yhteisö	Hyvinvointialueuudistuksen vaikutus	Esitys linjaukseksi
Apotti	Osakkeet ja takaukset siirtyvät lain nojalla hyvinvointialueelle (huomioitava hyvinvointialueelle siirtyvästä omaisuudesta ja sopimuksista annettavassa selvityksessä)	Ei linjattavaa
Seure	Hyvinvointialueilla todennäköisesti kiinnostusta hankkia yhtiöltä palveluita, omistajista Espoon ja Vantaa käynnistänevät hyvinvointialueen tulevan väliaikaisen hallinnon kanssa neuvottelut osakkeiden ostamisesta housemyynin mahdollistamiseksi hyvinvointialueille	Hyvinvointialueiden liittyminen Seureen toteutetaan kaupan kautta; Vantaa myy noin puolet omistuksestaan
Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom de sociala områden	Valtakunnallista sosiaalialan osaamiskeskustoimintaa, osakkeet eivät siirry lain perusteella hyvinvointialueelle, Vantaa ei rahoita yhtiötä	Ei liity kunnan perustehtävään hyvinvointialueuudistuksen jälkeen, tavoitteena omistuksen luovuttaminen hyvinvointialueelle, yhtiöllä ei merkittävää varallisuutta

Kaunialan sairaala Oy

Aikaisempiin kaupunginhallituksen linjauksiin pohjautuen Kaunialan sairaalan Oy:ta koskeva palveluhankinta, osakkeiden myynti ja kiinteistön kauppa ovat parhaillaan kilpailutuksessa. Tavoiteaikatauluna osakkeiden ja kiinteistön omistuksen siirrossa sekä palveluhankinnan käynnistymisessä on alkuvuosi 2022

Palveluhankinnan sopimus jatkuu hyvinvointialueen käytössä.

Jos suunniteltu järjestely ei toteudu, osakkeet siirtyvät hyvinvointialuelainsäädännön mukaan hyvinvointialueen omistukseen. Yhtiö on vuokralla Vantaan kaupungin omistamissa tiloissa ja maapohjan omistaa Vantaan kaupunki.

Vantaan Työterveys Oy

Aiempiin linjauksiin pohjautuen Vantaan Työterveys Oy:n myynti on käynnissä.

Kilpailutuksessa on parhaillaan

- palveluhankinta yhtiön tuottamista palveluista sisältäen (i) yhtiön tuottamat Vantaan kaupungin, Vantin ja Kaunialan Sairaalan työterveyspalvelut, jotka yhtiö tällä hetkellä tuottaa, (ii) yritystyöterveyspalvelut Vantaalla, Keravalla, Helsingissä ja Espoossa sekä , (iii) Helsingin merimiesterveyskeskuksen palvelut
- osakkeiden myynti

Omistuksen siirrossa ja palveluhankinnan käynnistymisessä tavoiteaikataulu on alkuvuosi 2022.

Palveluhankinnan sopimus työterveyspalveluiden ja yritystyöterveyspalveluiden osalta jatkuu hyvinvointialueen käytössä, jos hyvinvointialue haluaa jatkaa sopimuksen käyttöä.

VAV Yhtymä

Aikaisempiin linjauksiin perustuen kaupunki myi VAV Yhtymän tytäryhtiöksi perustetulle VAV-Hoiva-asunnot Oy:lle kesällä 2021 ennen hyvinvointialueuudistusta koskevan lainsäädännön vahvistamista

neljä hoiva- ja soster-toimitiloja käsittävää kiinteistöä (Simonkoti, Metsonkoti, Myyrinkoti ja Koisonrannan palvelukeskus). Koska järjestely tehtiin ennen hyvinvointialueuudistusta koskevan lainsäädännön vahvistamista, sovellettiin vain ns. rajoituslain säännöksiä

Järjestely tehtiin, koska omistus Vantaa-konsernissa haluttiin keskittää osaamisen kannalta oikealle taholle eli VAV:lle. Samalla varauduttiin mahdolliseen tulevaan hyvinvointialueuudistukseen. Kunnat ovat jatkossa velvollisia yhtiöittämään hyvinvointialueelle tapahtuvan tilavuokrauksen voimaantulon siirtymäajan (31.12.2025 saakka + 1 vuoden optio hyvinvointialueella) jälkeen. Hyvinvointialueella on oikeus päättää vuokrasopimus 2024-2025 12 kk irtisanomisajalla, muutoin hyvinvointialue on sidottu vuokrasopimuksen ehtoihin (mm. vuokra-aika 25v.)

Jos järjestely olisi tehty lainsäädännön vahvistamisen jälkeen, hyvinvointialueella ei olisi ollut vahingonkorvausvelvollisuutta vuokrasopimuksen irtisanomisesta sopimuskaudella.

Vantti Oy

Kaupunginhallituksen aiemmin pyytämä erilliselvitys Vantti Oy:stä on teetetty. Selvitys koskee yhtiön tulevaisuutta: yhtiön omistamista jatkossa sekä hyvinvointialueen vaikutusta. Linjaukset selvityksen pohjalta tehdään erikseen.

Hyvinvointialueelle siirtyvät toiminnot ostavat Vanttilta noin 20 prosenttia myynnistä eli vuositasolla noin 10 milj. euroa. Nykyiset liiketoiminta-alueet jäävät kuitenkin kohtuullisen suureksi tästä huolimatta. Keravan kaupunki tuottaa vastaavat tukipalvelut itse ja sosiaali- ja terveystoimi myös osaa ruokapalveluista.

Kiinteistönhuoltopalveluiden osalta tuotanto voidaan järjestää osana vuokraustoimintoa niin kauan, kun kaupunki voi omistaa sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tiloja.

Yhdistykset ja säätiöt

Kaupunki on jäsenenä kuudessa sosiaali- ja terveystoimeen liittyvässä yhdistyksessä.

Jos jäsenyyttä yhdistyksessä ei katsota enää tarkoituksenmukaiseksi, kaupunki eroaa yhdistysten jäsenyydestä hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa. Hyvinvointialue päättää itse liittymisestään yhdistyksiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaan liittyviä säätiöitä, joissa kaupunki on mukana, on yhteensä neljä. Kaupungilla on näistä kahdessa säätiön säännöissä määritetty nimeämisoikeus hallitukseen

Säätiön sääntöjä on muutettava, jotta hyvinvointialue voi jatkossa vastata nimeämisestä. Sääntöjen muuttamisesta vastaa säätiön hallitus tai hallintoneuvosto, jos sellainen on. Säätiön säännöissä voidaan määrätä sääntöjen muuttamisesta myös toisin.

